

Členům Výboru pro práva dítěte OSN
Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR)
Palais des Nations CH-1211 Geneva 10, Switzerland
nationalinstitutions@ohchr.org

Secretariat
P.O. Box 753
8000 AT Zwolle
The Netherlands

+31 (0)38 422 25 26

www.fgcnetwork.eu
info@eigen-kracht.nl

Iniciativa Evropské sítě poskytovatelů rodinných konferencí (the European Network of Family Group Conference)

Evropská síť poskytovatelů rodinných konferencí vyzývá, aby byla při uplatňování práv dítěte nejprve vyhledána organizovaná podpora z jeho sociální sítě.

Úmluva o právech dítěte (1989) a novozélandský Zákon o dětech a mladistvých (Children's and Young People's Well-Being Act, 1989) oslaví letos třicetileté výročí. Nastala tedy vhodná příležitost, jak upozornit na problematiku uplatňování práv dětí, zejména těch, které dočasně nebo trvale nemohou žít se svými rodiči.

Naše dlouholeté zkušenosti v oblasti sociální práce s rodinami nám ukazují, že právě rodina je expertem na svůj život, a právě její zkušenosti jsou klíčové při uplatňování práv dětí.

Cílem této iniciativy je zlepšit využití potenciálu široké rodiny a komunity.

Síť odborníků v oblasti rodinných konferencí

Zastupujeme profesionální síť organizací ze sedmnácti evropských zemí. Úzce spolupracujeme s dětmi, rodinami, vládními i nevládními organizacemi, univerzitami. Inspirovali jsme se novozélandským Zákonem o dětech a mladistvých z roku 1989, který klade důraz na udržování a posilování vztahů mezi dětmi a jejich širší rodinou a komunitou. Rodinné konference představují nástroj, který posiluje vzájemnou sounáležitost a právo občanů mít pod kontrolou svůj vlastní život. A to i tehdy, kdy nastanou problémy a stát zvažuje, zda do rodinného života zasáhne, aby dítě ochránil.

Během naší každodenní práce na tisícovkách rodinných konferencí v nejrůznějších zemích a kulturách jsme se mohli přesvědčit o kompetenci a schopnosti rodin vyvinout velkou sílu a ochotu k vytvoření bezpečných způsobů řešení vedoucích ke spokojenosti dětí. Rodinám lze důvěřovat v tom, že jsou schopny udržet si kontrolu nad svými životy a zároveň zajistit bezpečí dětí. Uznání této kompetence rodiny vede k naplňování práv dětí.

Apelujeme na práci Výboru a jednotlivých národních vlád, aby ve své činnosti akcentovaly tyto praxi ověřené znalosti a zkušenosti.

Rodinný přístup založený na právech dítěte: podnět pro tradiční praxi

Principy rodinných konferencí jsou navrženy tak, aby mohla být naplňována práva dětí dle Úmluvy o právech dítěte. V systému ochrany dětí by tedy rodina měla dostat právo být první, kdo vytvoří bezpečný a odpovědný plán.

Odkazujeme se na tyto články Úmluvy o právech dítěte:

Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se zavazují zajistit dítěti takovou ochranu a péči, jaká je nezbytná pro jeho blaho, přičemž berou ohled na práva a povinnosti jeho rodičů, zákonných zástupců nebo jiných jednotlivců právně za něho odpovědných, a činí pro to všechna potřebná zákonodárná správní opatření (čl. 3 odst. 2).

Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se zavazují respektovat odpovědnost, práva a povinnosti rodičů nebo, v odpovídajících případech a v souladu s místními obyčejí, členů širší rodiny nebo obce, zákonných zástupců nebo jiných osob právně odpovědných za dítě, které směřují k zabezpečení jeho orientace a usměrňování při výkonu práv podle úmluvy v souladu s jeho rozvíjejícími se schopnostmi (čl. 5).

Rodinné konference představují velmi výkonný nástroj, který podporuje rodiny v jakékoliv fázi obtížné situace (ať již preventivní, tak krizové) bez ohledu na druh problému (chudoba, zdravotní postižení, násilí, domácí násilí, školní obtíže atd). Udržení celoživotních vztahů s významnými lidmi z rodiny a přáteli jsou ještě důležitější než současné problémy, které je třeba bezodkladně řešit. Rodiny musí mít právo a možnost převzít svou odpovědnost, podílet se na řešení, rozhodnout se a formulovat plán a tím zabezpečit právo dítěte žít v rodině a být její součástí.

Výbor pro práva dítěte několikrát doporučil různým zemím, aby zavedly komunitní programy s cílem pomoci rozšířeným rodinám převzít aktivní roli, např. formou konferenčních modelů (případové a rodinné konference). Přáli bychom si, aby se toto doporučení stalo formálním právem dětí a rodin, tak jak je to zakotveno v novozélandské legislativě (CYPFA 1989): Stát má rodině poskytnout všechny požadované informace a může uložit podmínky, za jakých bude rodinný plán akceptovat s ohledem na bezpečí dítěte.

Studie* provedené v různých zemích vždy poukazují na stejné přínosy: děti a jejich rodiny se cítí být vyslyšeny, děti a rodiny zůstávají v kontaktu, děti získávají dlouhodobou podporu jejich rodinné sítě, a to i v případě vážných problémů. Rodina a její síť si je vědoma své zásadní úlohy při rozhodování o svém vlastním životě. Rodinám zůstává možnost ponechat si i nadále svůj život pod kontrolou, uvědomují si své právo rozhodovat se, mají k dispozici zdroje, o kterých někdy ani netušily nebo je nevyužívaly. Dochází ke zlepšení spolupráce mezi rodinami a odborníky v oblasti péče o děti.

Díky tomuto přístupu si rodina uvědomuje své právo rozhodovat se a přebírá zodpovědnost za své povinnosti. Tento demokratický prvek, umožňující jednotlivcům zapojit se do procesu, vytváří prostor pro aktivní odpovědnost, která nahrazuje pasivní odpovědnost státu.

Na základě výše uvedených faktů naléhavě žádáme Výbor pro práva dítěte, aby znovu apeloval na vládní i nevládní organizace k vnímavějšímu a citlivějšímu působení v systému ochrany dětí. Měly by zejména zvážit, jaké riziko představují intervence zasahující do života dítěte.

Doporučení pro vládní a nevládní organizace:

1. Nezbavujte rodinu odpovědnosti a pravomoci postarat se sama o sebe; právo dítěte začíná tím, že se jeho rodina nejprve zapojí do tvorby bezpečného a odpovědného plánu.
2. Prověřte veškeré možnosti a zdroje týkající se rodiny a přátel a začleňte je do rozhodovacího procesu.
3. Při poskytování sociálních služeb mějte vždy na paměti možnost zapojení širší rodiny.
4. Realizujte komunitní programy s cílem pomoci širším rodinám převzít aktivní roli.

Děkujeme za pozornost věnovanou tomuto textu. Jsme připraveni poskytnout veškeré relevantní informace a těšíme se na spolupráci s cílem posílit práva dětí a jejich rodin.

Podepsáno členy European FGC Network:

<http://www.fgcnetwork.eu>

Originální verze dostupná na:

<http://www.rk-centrum.cz>

Zwolle, Nizozemsko, 14. srpna 2019

*)<http://www.ucdenver.edu/academics/colleges/medicalschoo/department/s/pediatrics/subs/can/FGDM/Research/Documents/Research%20Annotated%20Bibliography%202012%20Printable%20Version.pdf>